

Notkowski, Andrzej

Prasa warszawska dawniej i dziś : XIV doroczne spotkanie varsavianistów : Zaborów, 20 czerwca 1979

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 19/2, 145-146

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

karstwie, spowodowane eksterminacyjną polityką okupanta i działaniami wojennymi. Artykuł L. Lewandowskiego natomiast na tle bilansu strat w polskim przemyśle poligraficznym omawia proces odbudowy i organizacji tego przemysłu w okresie powojennym. Oba opracowania rozpatrują wielkość strat w trzech fazach; zniszczenia spowodowane przebiegiem kampanii wrześniowej; wywołane eksterminacyjną polityką okupanta; wynikłe z powodu działań wojennych w latach 1944—1945. Autorzy doszli do wniosku, że największe straty spowodowała stosowana przez okupanta wyniszczająca totalna oraz barbarzyńska dewastacja.

Dwa dasze artykuły pióra A. Słomkowskiej: *Pierwszy zjazd dziennikarzy w Polsce Ludowej* (tom 9) oraz *Koncepcje nowego modelu prasy w latach 1944—1945* (tom 10) pozostają ze sobą we wzajemnych związkach tematycznych i świetnie się uzupełniają. Problematyka pierwszego poświęcona jest grudniowym zjazdom dziennikarzy w Warszawie i Gdańsku w 1945 r. Jak słusznie zauważyła autorka, był to zjazd programowy. Wypracowano na nim nowe dokumenty Związku Dziennikarzy, które określały ogólne założenia strukturalno-organizacyjne Związku oraz nowy model prasy w Polsce Ludowej.

Drugi artykuł zapoznaje czytelnika bliżej z treściami zawartymi w pojęciu „nowy model prasy” i służebną rolą dziennikarza wobec państwa i narodu. Prasa nowego typu, co szczególnie wyeksponowała autorka, to prasa uspołeczniona i demokratyczna, pozbawiona elitarności i ekskluzywności, nawiązująca do wzorów osiemnasto- i dziewiętnastowiecznego demokratycznego i rewolucyjnego czasopiśmiennictwa francuskiego i polskiego. Należy zgodzić się także z twierdzeniem A. Słomkowskiej, że jakkolwiek w 1945 r. nie myślano jeszcze o leninowskiej koncepcji prasy, zbudowane zostały w tym czasie nowe i mocne jej podwaliny, dzięki którym w przyszłości mogła rozwijać się w kierunku socjalistycznym.

Omówiony cykl artykułów jest pierwszą próbą szerszego potraktowania tematu. Świadczy to o dobrej pracy Zespołu, który wciąż uzupełnia lub poszerza swój obszar badawczy o mało znane dotąd zagadnienia i problemy z historii prasy Polski Ludowej.

Mieczysław Adameczyk

Prasa warszawska dawniej i dziś. XIV doroczne spotkanie varsavianistów — Zaborów, 20 czerwca 1979 r.

Zorganizowane przez Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich oraz Wydział Kultury i Sztuki Urzędu M. St. Warszawy spotkanie

było okazją do przedstawienia syntetycznego przeglądu dziejów prasy warszawskiej. Wygłoszone zostały dwa referaty: doc. dr. hab. Konrada Zawadzkiego *Prasa warszawska do 1831 roku* i doc. dr. hab. Andrzeja Paczkowskiego *Ogólne kierunki rozwoju prasy codziennej w Warszawie 1831—1939*. Ponadto red. Michał Wojewódzki wystąpił z wprowadzeniem do dyskusji tematu „Warszawa w prasie współczesnej”, a mgr Hanna Szwankowska z komunikatem „Skarpa Warszawska — źródło do dziejów odbudowy stolicy”.

W dyskusji udział wzięli: dr Maciej Kwiatkowski, prof. dr. hab. Marian M. Drozdowski, dr Ryszard Klonowski, doc. dr. hab. Barbara Grochulska, dr Andrzej Notkowski, doc. dr. hab. Janina Żurawicka. Szczególnie dużo miejsca poświęcono sprawom rozwiązań metodologicznych, jakie zastosowali w swoich referatach K. Zawadzki i A. Paczkowski. Podkreślano, iż rozwiązania owe narzucił głównie stan źródeł do poszczególnych okresów historii prasy warszawskiej. Jako bardzo ważne zagadnienia potraktowano także czynniki społeczne, polityczne i kulturowe, wyznaczające momenty przyspieszenia rozwoju oraz regresów ilościowych czasopiśmiennictwa stołecznego. Trzecim z najważniejszych problemów, jakie wyłoniły się w czasie dyskusji nad referatami, było określenie roli Warszawy wśród pozostałych krajowych ośrodków prasowo-wydawniczych. Zwracano tu uwagę, że w związku z podziałami rozbiorowymi istniało na ziemiach polskich kilka centrów prasowych niemal dorównujących znaczeniem Warszawie.

Andrzej Notkowski